

Veszélyben a magyar demokrácia?

Nyílt vita az Európai Parlamentben Heller Ágnessel - a Zöldek és az Európai Szabad Szövetség (EFA) szervezésében

Brüsszel, 2011. március 1.

kedd, 15: 00–16: 30

<http://www.greenmediabox.eu/archive/2011/03/01/agnesheller/>

Az Európai Parlamentben megtartott vita angol és magyar nyelvű felszólalásainak teljes magyar nyelvű átirata

A fordító megjegyzései

A magyar nyelvű szövegről - Az itt olvasható hosszabb szöveg a „vita” angol és magyar nyelvű hanganyagának átirata. A magyarul elhangzott felszólalások közvetlen átiratok. Az angolul elhangzott szöveg magyar fordítása, ahol csak lehetséges, a magyar nyelvtan szabályait követi. Azokban az esetekben azonban, ahol a szórend angolul is téves, ott a magyar fordítás is a felszólaló szavainak a tényleges (angolul is téves) sorrendjét tükrözi. Az angol eredeti alapján készült magyar szöveg nem tartalmaz „szépítéseket” vagy „kiegészítéseket”, de tudatos ferdtéseket sem. A jelenlegi magyar szöveg az elhangzottak pontos magyar nyelvű értelmezését igyekszik rögzíteni. Ahol a magyar szöveg rosszul hangzik, vagy értelmezhetetlen, ott a szöveg angolul is rosszul hangzik, és értelmezhetetlen.

Heller Ágnes angol tudásáról - Heller Ágnes angol kiejtése és hangsúlyozása téves és hanyag. Mondatszerkesztése nem követi sem az angol nyelvtan szabályait, sem az angol gondolkodásmód szellemét. Heller Ágnes nem ügyel sem az angol igeidőkre, sem a szóvégződésekre, vagy a mondat állítmányának az érzékeltetésére. Mondatai, hol darabosak, hol pedig ismétlődő „betoldások” sorozatai. Heller Ágnes egy-egy már befejezettnek tűnő gondolatát gyakran tovább viszi, és emiatt roppant nehéz megállapítani, hogy hol

ér véget az egyik mondat, és hol kezdődik a másik.

Heller Ágnes mint előadó - Heller Ágnes hangvétele számonkérő, erőszakos és kapkodó. Orgánuma hevült és zaklatott. Hangneme ellentmondást nem tűrő, fölényes és kioktató. A vita folyamán Heller Ágnes felháborodást mímelve legalább két esetben arra hivatkozott, hogy szavait félreértelmezték.

Kaslik Péter

Helga Trüpel, az Európai Parlament képviselője: 0:00.0 Uraim és hölgyeim, kedves barátaink. Köszönjük, hogy megjelentek ezen, az én nézetem szerint, igen fontos vitán, a jelenlegi magyarországi helyzetről szóló vitán. Nagyon örülök, nagyon boldog vagyok, hogy igen kedves barátom, Heller Ágnes ma jelen van. Mi sok éve ismerjük egymást, igen fontos politikai vitákban vettünk részt Brémában, Budapesten. Volt egy találkánk New Yorkban. Mi nagyon közel állunk egymáshoz, különböző kérdésekről beszélgettünk. Brémában, Bréma városállamban van a Hannah Arendt Díj a politikai gondolkodók számára, és Heller Ágnest kitüntették ezzel a politikai gondolkodás szabadságának kitüntetésével. Budapesten született 1929-ben. Ő magyar származású zsidó filozófus, és 1977-ben hagyta el Magyarországot. Ausztráliába ment, a melbourne-i egyetemre és ő (hímnemet használ: „he”. A helyes megjelölés: „she.” - a ford. megj.) ott egyetemi tanár volt 1978-tól 1983-ig, és azután a New York-i New School for Social Research tanára (professzora) volt, Hannah Arendtet, a másik fontos zsidó filozófust követően New Yorkban.

Heller Ágnes mindig a kommunista elnyomás ellen volt, a liberális demokrata gondolkodás és a nyitott, demokratikus társadalmak híve volt. Megvolt a vitánk a magyar nyelvtörvényről és a sajtószabadságról, és ez nézetünk szerint nagyon

veszélyes a sajtószabadságra és a nyitott társadalomra nézve. Most jöttem egy gyűlésről, ahol a Média Inter Group bizonyos szakértőivel beszélünk, és igen világos, hogy nincsenek megelégedve a Bizottságnak a magyar nyelvtörvényhez való hozzáállásával. Mi kérjük („calling”) ennek a törvénynek a megújítását („renewal”), tekintetbe véve az igen fontos érdekfeleket („stakeholders”) és a civil társadalmat Magyarországon, hogy lépések történjenek egy megújított és valóban demokratikus médiatörvény felújítása érdekében.

Egy (másik) igen fontos szempont is felmerült, az egész Európát érintő igen fontos szempont is felmerült, ami nagyon fontos a sajtószabadság szempontjából. Nemcsak Magyarországról beszélünk, hanem több más országról is, és volt egy határozat és nemcsak a kiegyensúlyozott médiáról van szó, hanem a média kötelességéről is, hogy megsértsen, felkavarja a kedélyeket, felháborítson. Ez része a sajtószabadságnak, amit világossá kell tennünk, különben nincs igazi szabadság. Ágnes - és ami szerintem nagyon fontos, mert ő az év egy szakaszában Budapesten él, és a Tudományos Akadémia tagja Magyarországon, az év másik részében New Yorkban van, megy világszerte előadásokat tartani, egyetemistákkal beszélget, nyitott vitákban - most el fogja mondani az ő értelmezését arról, hogy jelenleg mi történik Magyarországon, és arról, hogy Orbánnak mi a szándéka. A szó a tied, Ágnes. Nagyon örülünk, hogy itt vagy.

Heller Ágnes: 3:50.9. – 29:16.4 Kedves Helga, köszönöm szépen a meghívást, és köszönöm szépen mindenkinek, akik az én régi barátaim. Boldog vagyok, hogy a Fidesz néhány képviselője is itt van, mert én valódi vitát szeretnék, mint mindig. Nem vagyok politikai előadó, és nyilván nem vagyok politikus, még politikai szakértő sem, én egy szegény filozófus vagyok. Ezek szerint, amit mondok, azt mint értelmiségi mondom, és hangsúlyozom, mint liberális értelmiségi. Hangsúlyoznom kell, hogy liberális értelmiségi, mert az utóbbi időben a liberalizmus szó a magyar sajtóban, a magyar jobboldali sajtóban a devilish, ördögi, csaló, ellenség, nem nemzeti, különös és valami nagyon idegen, szitokszó lett. Ezért én nyíltan mondom, hogy liberális személy vagyok, liberális filozófus vagyok, aki számára a bírálathoz fontos, akinek nem lehet megmondani, hogy

valamit el kell fogadnia, hanem mindig meg kell nézni, amit ajánlanak a számodra, és magadnak kell eldönteni, hogy az helyes vagy helytelen. És ha azt gondolod, hogy valami téves, azt meg kell mondani, meg kell mondani nyíltan, nemcsak a lakásodban kell megmondani, nemcsak a barátaidnak, hanem a nyilvánosság számára (– *for the public – a helyes kifejezés itt: in public vagy publically – a ford. megj.*).

Ez az, amit én alapjában véve tenni fogok, amit mások szintén mondanak az összejöveteleiken („in their salons”), baráti társaságokban, én ezt megmondom nyilvánosan. Először is a tárgy a demokráciáról szól („the topic is about democracy”. *A helyes kifejezés: the topic is democracy. A ford. megj.*). Napjainkban a televízióban és a sajtóban gyakran halljuk azt a szót, azt a kifejezést, hogy más demokrácia, mint a nyugati demokrácia, különösen akkor, ha a Közép-Keletről van szó. Nézetem szerint csak egyfajta demokrácia létezik, az amit mi nyugati demokráciának nevezünk. Az a fajta demokrácia, ahol a többségi határozat magában foglalja a kisebbség iránti tiszteletet, ahol van hatalommegosztás. Ezt azok, akik többségben vannak, nagyon komolyan veszik. A modern demokrácia ilyenemű felfogása alapján én bírálni fogom a magyar kormány bizonyos ténykedéseit. Először és legfőképpen azt szeretném mondani, hogy a magyar kormány nem konzervatív kormány. A német sajtóban és más sajtóban mindig konzervatív kormányként említik, de bizonyos, hogy az nem konzervatív, mert Magyarország miniszterelnöke forradalmat hirdetett meg. Azt mondta, hogy forradalom valósult meg a szavazófülkében, és a szavazófülke-forradalmat most a fentről jövő forradalomnak kell követnie. Vegyék komolyan a szavait. Nem konzervatív kormány, hanem forradalmi kormány van. Jobboldali forradalom. Nem kell címkével ellátni, mert nem szeretem a címkézést, de minden bizonnyal jobboldali forradalomról van szó, amely által a hagyományt, húsz év magyar demokráciájának a hagyományát kriminalizálják.

Egy igen erős tendencia van, hogy mindent kriminalizáljanak, ami Magyarországon az elmúlt húsz évben történt. Távol legyen tőlem. Nem mondom, hogy csak jó dolgok történtek, borzalmas dolgok is történtek, és állandóan történnek is. Nem fogom megengedni, hogy az elmúlt húsz

évet kriminalizálják. Ami azt jelenti, hogy a kormány egy olyan úton indul el, amelyen az előző kormányok határozatait bűncselekményeknek minősülnek („*the acts of former Governments are assessed as criminal acts*”), és ha azok nem büntethetőek a törvény alapján, majd találnak olyan törvényeket, hogy azok büntethetőek legyenek. Ez egyfajta kampány az előző kormány ellen, nem a bírálatra gondolok, mert az mindig helyénvaló, de egyfajta kampány az előző kormányok ellen (többes számban mondom) - minden korlát nélkül. Minden mondható erre a kormányra, és el fogják hinni, vagyis legalább azt fogják mutatni, hogy elhiszik. Ez a helyzet teljesen törvényesen kialakulhat Magyarországon, mert a magyar Alkotmány szerint, ha egy párt megnyeri a szavazatok 54 százalékát, akkor kétharmados többsége lesz az országházban, és ha ennek a pártnak kétharmados többsége van a parlamentben, akkor azt tehet, amit csak akar. Csupán önmegtartóztatásra lenne szükség. Ez az, ami a magyar kormánynál hiányzik. Joguk van azt tenni, amit akarnak. Joguk van a saját akaratuk teljes megvalósítására, de azt gondolom, hogy valami önmegtartóztatás tanácsos lenne, mert ha nem szabnak korlátot önmaguknak, nemcsak az országot veszélyeztetik, hanem önmagukat is.

Hogyan történt, hogy a pluralizmust egy bizonyos módon nem tiltották be törvény által, de állandóan és folyamatosan eliminálták. Először: az államelnök szerepének kérdése. Azelőtt három államelnöke volt Magyarországnak. Két konzervatív és egy szabaddemokrata elnök. Ezek mind autonóm emberek, személyek voltak („*autonomous human persons*”). Maguk szabta (magukra utalt) hatáskörük volt. (-*They had authority on their own. - A helyes kifejezés, ha - önálló - hatáskört akarunk mondani: Authority of their own. - a ford. megj.*). Volt hatalommegosztás, mert sokszor elégedetlenek voltak a kormány határozatával és használták az institucionalista hatalmukat, hogy megnehezítsék a kormány feladatát. Ezt mind a három elnök megtette. Most a Fidesz válaszon (?) egy elnököt („*Now the Fidesz choose a president.*”- *Ez a mondat így értelmezhetetlen. A ford. megj.*), aki alapján véve egy bábu. Akinek nincs saját hatásköre. Nem is tud magyarul beszélni, nem is tud magyarul írni megfelelően, és nincs hatásköre, az egyedüli álláspontja (*eredeti-*

ben: állása – position – a ford. megj.), hogy a kormány szolgája legyen. Alapjában véve pórázon lehet tartani. Ez a hatalommegosztás eliminálásának az első fokozata.

A második fokozat a nyugdíjalap (*pension fund*), nem is nyugdíjalap, hanem valami fajta nyugdíj („*superannuation*” ez a kifejezés azonos a „*pension fund*”- *nyugdíjalap kifejezéssel - a ford. megj.*), amire visszamenőleg százalékos adót vetettek ki. Az alkotmánybíróság ezt alkotmányellenesnek minősítette. Ezután korlátozták az alkotmánybíróság hatalmát és illetékességét. Ez volt az alkotmánybíróság határozatára adott válasz. Ez a kormány már kilencszer megváltoztatta az alkotmányt. Én csak kilencet számoltam meg. A probléma az, hogy minden hatalmat a Fidesz kezébe akarnak központosítani („*centralize*”) és összpontosítani (*concentrate*), és a miniszterelnök kezébe. Ez nagyon fontos, a miniszterelnök kezébe, mert megmondom önöknek zárójelben, hogy teljesen biztos vagyok benne, hogy a parlamentben a Fidesz tagjai közül nem mindannyian értenek egyet az ilyenfajta irányelvvel. Nem is tudom elképzelni, hogy mindannyian egyetérténeket ezzel az irányelvvel. El sem tudom képzelni, hogy mindenki egyetért ezzel az irányelvvel, de ez az irányelv, és én nyilvánvalóan nem beszélhetek azok nevében, akik nem értenek egyet ezzel az irányelvvel, nyilvánvalóan csak azok nevében, akik egyetérteneket vele. (!?)

Most pedig a következő fokozat. A következő fokozat a magán-nyugdíjalapok államosítása volt, ami azt jelenti, hogy a kormány államosította a magánpénzeket (*private funds*), magánnyugdíjalapot, azon az alapon, hogy az szabad elhatározás alapján történt, hogy az emberek, akik az állami nyugdíjpénztárakat választották, azt szabadon választották. Én megmondom önöknek: a magyarok mindig mindent szabadon választanak. Még a termelőségvetkezetekbe is szabad elhatározás alapján léptek be ötvenhat után. Ismernetek kell a magyar beállítottságot (*Hungarian attitude*), ezt a beállítottságot az első háború óta alakították ki, és gyakorolják. A szolgálalkú magatartást (*policy of servility*). A magyarok megtanulták a szolgálalkúságot. Tudták, hogy nem szabad mozdulniuk, tudják, hogy nem kell nemet mondani, tudják, hogy engedelmessékedniük kell, különben borzalmas következmények lesznek. És ez az a

pillanat, amikor a médiatörvényhez fordulok. (A médiatörvény tárgyalására térek? A ford. megj.)

Először is szerintem ez a médiatörvény Magyarországon teljesen felületes („*superficial*” - a felesleges lett volna helyes, ez angolul - *superfluous* -, a köznyelvben a helyes kifejezés: - *redundant* - a ford. megj.), mert Magyarországon az emberek mindenképpen engedelmeskednek a kormánynak. Azt teszik, amit mondanak nekik, hogy tegyenek. Olvasni akarják a gondolatait azoknak, akik hatalmon vannak, és ha a gondolataikat olvassák, azt remélik, hogy magasabb állást kapnak a vállalatban, tehát alapjában véve különben is engedelmeskednek. De ez nem volt elegendő a kormány számára. A Kádár-korszakban elegendő volt, mert a nép különben is engedelmeskedett, mert félték tőlük, és nem volt szükség semmilyen cenzúrára. Az öncenzúra jól működött Magyarországon, de most egyfajta hatósági cenzúrát vezettek be. Ez a médiatörvény egy olyan illetékességet hozott létre, amely hatalmi cenzúrát jelent. Ismétlem, ez felesleges volt, de mégis szabályozásnak vetették alá. Mi az, ami helytelen mindebben? Nem az, hogy az első, a második vagy a harmadik paragrafus téves, az egész téves. Az egész intézmény téves. Képzeld el, hogy van egyetlenegy hatalmi szerv, és ezt a szervet egyetlenegy személy irányítja. Ugyanennek a hatalmi szervnek a tagjai mind ugyanannak a pártnak a tagjai, az uralmon lévő pártnak a tagjai. Ennek a hatalmi szervnek a vezetője szintén a kormánypárt tagja. Hogyan képzelhető el, hogy egy ilyenfajta autoritás megfelelő, tárgyilagos megítélést gyakorolhat?

A szabályok alkalmazása esetében. Persze magukat a szabályokat is egyetlenegy személy fogalmazhatja meg és foganatosíthatja. Egyetlen személynek joga van szabályokat hozni a sajtót illetően, beleértve a nyomtatott sajtót is. És engedelmeskedni kell, különben igen szigorú büntetések következnek. Meg kell jegyezni: a sajtó ocsmány („*nasty*”) lehet, a nyomtatott sajtó, nemcsak a nyomtatott sajtó. Előfordulhatnak az emberi jogokat sértő, rágalmozási, becsületsértő esetek. Azt mondhatnánk polgári bűncselekmények („*civil crimes*”). Ezért vannak a bíróságaink. Mindig fordulhatunk a bíróságokhoz. Ha a nevedet megbecstelenítik, vagy rágalom esetén, az emberséged elleni támadás („*attacks against*

your humanity”) esetében, a csoport ellen, ahova tartozol, a nemzetiségedet vagy a vallási hovatartozásodat ért sérelem miatt, minden egyes esetben a bírósághoz fordulhatsz. Ez az, amit normális esetben teszel. Ez az, amit én tettem. Én is a bírósághoz fordultam. Nincs szükség egy központi illetékességre, amiről tudod, hogy a határozata egy pártnak a határozata lesz csupán. Kivétel nélkül. Honnan tudom én ezt? Azt mondják, hogy nem tudjuk, hogy ez hogyan fog működni. Nyilvánvaló, hogy mindig fennáll az a lehetőség, hogy a szabályokat azok igazi értelmében alkalmazzák, nem pedig a saját politikai hovatartozásuk szabta érdekeik alapján. De a tapasztalat eddig azt mutatja, immár kilenc hónap tapasztalata alapján igazán nem remélhetjük, hogy az ilyenfajta hivatal tárgyilagos vagy büntető szándéktól mentes lesz, és a többi, és a többi... És ha azok lennének, akkor is teljes egészében fölösleges lenne. Ez nemcsak fölösleges, hanem veszélyes is.

A ti („*your Prime Minister*”) miniszterelnökökre szeretnék utalni, aki egyszer azt mondta, hogy ez a médiatörvény egy kiváló törvény, egy hungaricum, egy magyar különlegesség, és ebben az esetben Magyarország egész Európa előtt jár, és Európa tőlünk tanul, és amit ezzel a törvénnyel teszünk, az a helyes cselekvés, és utánozni fognak bennünket. És ez a legnagyobb veszély, mert lehetséges, hogy némely európai nemzet utánozni fogja ezt a törvényt, és ezért a magyarok szenvednek, és mi kis ország vagyunk. De más esetben, ha utánoznak bennünket sok országban, sok nép fog szenvedni ez alatt.

Amiről szó van, az az, hogy a kormánynak nagyon rossz felfogása van a hatalomról, különösen a miniszterelnöknek. Azt hiszi, hogy a hatalom növekszik azzal, ha egy pontba összpontosul, ha csak egy személy van, aki mindenfajta hatalmat gyakorol („*carries all the kinds of powers*”). A hatalom központosítása, a hatalom összpontosítása. Ez a hatalom mibenlétének a teljesen téves felfogása. És azt hiszem, hogy megfizetnek érte, mert lehet, hogy ez működik az abszolút monarchiában, de nem működik a demokráciában. A demokráciában a kormány akkor erős, ha közmegegyezésen alapszik, különböző politikai csoportok, különböző pártok, különböző vélemények alapján. És ha a hatalmat a közmegegyezésre

alapítod, ez igazán tartós hatalom, nem pillanatnyi hatalom. Mi van mind e mögött a felszámolás („*elimination*”) mögött? A mindennemű fékek és egyensúlyok felszámolása mögött? Más vonatkozások is vannak. A közvádlót mos kilenc hónapra nevezik ki. (*sicc!*) A Pénzügyi Bizottság két tagját most a kormánypárt parlamenti szóvivője választja meg. Ezek a különböző vonatkozások. Azt hiszem, hogy ez rossz eljárás.

A hatalom összpontosítása mindig kis hatalom („*small power*”). Nagynak tűnik, de valójában kicsi, mert nagyon kevés vélemény egyezik vele, tehát ez rossz hatalmi felfogás. Mit tesznek most, hogy ennek a hatalomnak nagyobb támogatottságot teremtsenek? Már mondtam: kriminalizálást. Kriminalizáld az előző kormányt. Például, jelenleg egy javaslat van a parlament előtt, amely szerint az államadósság növekedése bűncselekmény lenne („*the increase of the national debt should be considered as a crime*”), és a bíróság által bűncselekményként büntethető lenne. Természetesen és ismétlen nincsenek ilyen irányú törvények, de természetesen hozhatsz törvényt, amely úgy működhet, mint a törvényhozás, amelynek visszamenőleges hatása van. Az a vélemény, hogy minden rossz az előző kormányok hibájából származik, különösen annak az értelmiségnek a hibájából, amely a jelenlegi kormány rossz hírét kelti külföldön, hogy a médiatörvény azért nem tetszik bizonyos erőknek Európában, mert az értelmiség azt pusztítóan támadta, egyszerűen nevetséges. A sajtó tagjai tudják, mit jelent egy olyan törvény, amely a sajtót irányítani, központilag irányítani óhajtja. Nincs szükség magyar értelmiségiekre, nincs szükség, hogy azt mondd, hogy ez téves.

Most visszatérek oda, hogy kriminalizálnak, és elsősorban és főleg a liberálisokat az előző kormánnyal, és ennek is megvan az oka. Az oka az, hogy az előző kormány koalíciós kormány volt, és ebben a koalíciós kormányban volt egy liberális párt. Emiatt akik liberálisoknak minősülnek, azokat kriminalizálni kell, hogy rajtuk keresztül elérjék a Szabad Demokrata Szövetség bizonyos tagjait, akik többé nincsenek a parlamentben. Hogy rajtuk keresztül (én nem akarok a filozófusok elleni ügyekről beszélni, de nyilvánvaló, hogy hat pályázat kriminalizálása, ami alapjában véve nevetséges, egy tündérmese) Magyar Bálintot kí-

vánják elérni, aki kultuszminiszter volt. Ez alapjában véve egy ugródeszka, hogy rajtuk keresztül más valakit kriminalizáljanak.

Most vissza akarok térni egy kérdéshez, amelyet előbb már említettem, egy igen rossz hatalomfelfogás kérdéséhez. Egy sokkal jobb felfogás, hogy támogatást keressünk (- *seek for support* -, a helyes kifejezés: „*seek support*” – a ford. megj.) A probléma itt, amit én kulturkampfnak (német szó: „*kultúrháború*” – a ford. megj.) nevezek, nemcsak kulturkampf az értelmiségi elit és mások között. Az értelmiségi réteg vezető személyeinek másokkal való helyettesítése. Egyszerűen kirúgják őket állásaikból, egyiket a másik után, az opera, a balett igazgatóját, a meteorológiai intézet igazgatója, színházi rendezők, az akadémiai intézet igazgatója és így tovább - kidobják őket állásaikból. Azt hihetik, hogy a konzervatív értelmiségieket ez érdekli. Ennek az ellenkezője igaz. Láttam a filozófusok elleni ügyben, hogy a konzervatív értelmiségiek nem támogatják ezt a politikát. Nem akarnak ártani maguknak a liberálisok kritizálásával, mert a liberálisok sohasem bírálják. Az efféle liberálisok sohasem bírálják az igazi teljesítményt, az igazi sikert. Néha megteszik, de nem bántják meg őket. Másrészt pedig azok az állások, amelyek most üresek, azokat nem a konzervatív értelmiségiek töltik be, mert a konzervatív értelmiségieknek vannak állásaik. Ezek a köpönyegforgatók számára vannak fenntartva. Szeretném, ha megértenék, hogy mennyi áruló van az én országomban. Ugyanazok a személyek, akik Kádár Jánost szolgálták, ugyanazok készítik elő az ügyeket a liberálisok ellen. Nem csupán ugyanazon típusú emberek, hanem teljesen ugyanazok a személyek. Az úgynevezett munkásörök, a szónak nincs jó fordítása, azok, akik önkéntesekként szolgáltak a kommunista pártban ötvenhat után. Rendőri besúgók. Ezek most a fő jobboldali elitnek deklarálták magukat. De ezek pontosan ugyanazok az emberek, megnézhetik ezt. Tehát alapjában véve nem a konzervatív elit, hanem ezek a típusú emberek vezetik a támadást az úgynevezett liberális értelmiségiek ellen.

Hogy történhetett meg mindez? Ugyanahhoz a kérdéshez érkeztünk. Vannak ilyen fajta hagyományaink. Magyarországnak hagyománya van az önmegsegités elhanyagolásában, az önálló cse-

lekedet elhanyagolásában. Mindent a kormánytól várnak, mindent egy személytől várnak. Ferenc Józseftől Horthy Miklósig, és Kádár Jánostól a jelen pillanatig, a magyarok megszokták, hogy van egy apafigura, nem kell öregnek lennie, egy apafigura, aki szívességet ajánl fel nekik. A magyarok nem jogokban, hanem szívességben gondolkodnak. Szívességeket kérnek a miniszterelnöktől, az elnöktől vagy valakitől, és azok szívességet tesznek nekik. Két példát mondok: mindkettőt Orbánról. (*Beszólás: „Öt perc”*.) Tudom, hogy öt percem van. Amikor az Orbán-kormány előzőleg hatalmon volt, volt egy tüntetés, és az emberek jelszavakat vittek a következő szövegekkel: „Viktor, köszönjük a hidat.” Most, nemrég történt, amikor volt egy terv Magyarországon, hogy a nyugdíjasoknak („*for the pensioners*”) megszüntessék a közszolgáltatások ingyenes használatát, vonatok, villamosok stb. Akkor a televízió azt mondta: személyesen Orbán elnök, Orbán miniszterelnök személyesen lépett közbe. Ő nem engedélyezte, hogy a nyugdíjasok elveszítsék ezt a kiváltságot. Nyilvánvalóan a vezetőkben való bizalomra való rájátszásról van szó, hogy amikor az emberek szívességeket kérnek, azokat megadják nekik. Tudom, hogy az időm kint van („*my time is out*”, a helyes kifejezés: „*my time is up*” - a ford. megj.), és szeretném megválaszolni a kérdéseiket, mert ez a kérdésekre szánt idő. Tudom, hogy nem mondtam el mindent, amit erről a tárgykörrel gondoltam, de talán a kérdések nyomán majd többet is mondhatok. 29:16.4

Helga Trüpel: Néhányan jelentkeztek kérdésekkel, és mindenkinek lesz lehetősége a megszólalásra, de kérem, engedjék meg, hogy először én tegyek fel egy kérdést. Volt egy támadás, mely szerint ön és Vajda Mihály, és más professzorok, visszaéltek a kutatási alap pénzével. Ez olvasható volt a sajtóban sok európai országban. Tudna erről bővebben mondani valamit?

Heller Á.: 29:57.4 Január elején három újság, jobboldali újság, jobboldali televízióállomások, és két jobboldali rádióállomás elkezdett egy mesét mondani, s ismételték ezt a mesét. Mesét. Hol volt, hol nem volt. Igazi mese volt, mert nem volt ténybeli alapja a mesének. Több mint száz kutatási ösztöndíj volt Magyarországon. Hat lezárult kutatási ösztöndíj, lezárult, adva, hogy azokat már háromszor kivizsgálták. A kivizsgálás lezárult.

Három ösztöndíjat elővettek, és elkezdték kriminalizálni ezt a három, hat ösztöndíjat. És volt egy gyönyörű kifejezés azt mondták, Heller és bandája elkutatott három és fél milliárd forintot. Heller és bandája. Mi a banda? Kutatott? Magyarországon természetesen nincs olyan szó, hogy „elkutatott”, az angolban sincs. Azt jelentette, hogy elloptad a pénzt, hogy ők a rablók, Heller és bandái. A banda, amely liberálisokból tevődött össze. Ez volt az egyedüli dolog, ami összekapcsolta őket, hogy a kutatási csoport vezetője liberális volt. Ketten közülük tényleg barátaim voltak, kettőről, négy., fogalmam sem volt, hogy kicsodák. A barátaim esetében nem is tudtam, hogy kaptak-e ösztöndíjat. Én azonnal egy banda vezére voltam. És alapjában véve ezt ismétlik, ismétlik, ismétlik. Nem akarok bocsánatot kérni, csak azt mondom, hogy nekem nincs egyetlen fillérem sem, én mondom nektek. Nincs egyetlen fillérem sem, és fél milliárd forint ellopásával vádoltak meg. Ez egy tündérmese, tündérmese, de ha ismétled a tündérmesét minden nap minden újságban, és minden rádióállomáson, a végén az emberek elhiszik, hogy ez igaz. Egy interjút adtam egy újságban, és azt mondták, hogy ha én a tizenhatodik században minden éjjel fekete misén vettem részt, és egy olyan főzetet készítettem, amelyet be akartam tenni a tudományos akadémia levesébe, hogy liberálissá változtassam, minden hónap első péntekén (*in every Friday..” a helyes kifejezés „on every Friday”*) összefeküdtem az ágyban a főnök Luciferrel, a fő ördöggel. Ha a tizenhatodik században egy inkvizítor mondja, mindenki hitt volna neki. De a valóság. Ennek a kijelentésnek a valóságtartalma pontosan ugyanaz, mint hogy én és a bandám elloptunk fél milliárd forintot. (*Heller Ágnes hangja ezen a ponton feldühödötté válik. Veri az asztalt. A ford. megj.*) De ha mondd, mondd, mondd, az inkvizítor...állítja (!?)... (- *will put it* -. *Ez a kifejezés állítmány szerepében angolul értelmezhetetlen. A ford. megj.*), és per lesz, nem tudom, hogy per lesz-e. Mindegy, most az üldözés, a közvádoló „prosecutor general” azt hiszem ez az angol megfelelője. Most a közvádoló...Kivizsgálás alatt van. Kivizsgálás alatt van, semmi miatt. 34:06

Helga Trüpel: Köszönöm. Most következik a nyílt vita. A szó az öné, asszonyom.

Morvai Krisztina: 34:10.9. Köszönöm szépen. Professzor Heller, Ön azt mondta, hogy a magyarok hajlamosak arra, hogy feltétel nélkül kövessék kormányaikat. Tisztelettel, de nem hiszem, hogy a világ tapasztalata ez volt a magyarokról 1956-ban. És hadd kérdezzem meg, hogyha a magyarok minden feltétel nélkül követik kormányaikat, akkor miért kellett a liberális, szocialista koalíciós kormánynak a magyarokra lövetni („shoot at”) 2006-ban, az 1956-os forradalom ötvenedik évfordulóján? Miért kellett száz meg száz embernek sérüléseket okozni. Miért kellett száz meg száz embert bebörtönözni, és a börtönben kínozni őket. Miért kellett ezt cselekedni állandóan 2002 és 2010 között? Miért kellett minden szocialista és liberális kormánynak minden kormányellenes tüntetést feloszlatnia? Hol volt Ön, Heller Profesz-szor ezekben az években? Hol volt Ön és az Ön liberális barátai ezekben az években? Miért nem ült össze a jelenlegi csoport azokban az években, amikor a kormányellenes tüntetők börtönben voltak, és kínozták őket, verték őket, és elvesztették szemüket, mert a kommunista, szocialista liberális kormány lövett rájuk. Nem gondolják, hogy ha...

Helga Trüpel: Rendben van, megértettük...

Morvai K.: Ez nincs rendjén. Megkérdézhetem, hogy Ön miért nevet? Ez gyönyörű, hogy ez a gyűlés...

Egy férfihang: (*cinikusan*) Azért nevettem, mert azt mondta kommunista, szocialista, liberális, és ez számomra így összegeződött. (*Valaki nevet a háttérben.*)

Morvai K.: Ez egy koalíciós...

Egy másik férfi a pódiumról: Rendben van. Megértettük. Megválaszolhatja majd a kérdését.

Morvai K.: Ha, megértették volna, akkor folyamatosan beszéltek volna ezekről az eseményekről ...

Ugyanaz a férfihang a pódiumról: Okay, okay...

Harmadik férfihang: Okay, okay én megmondom, hogy mennyit beszélünk mi Magyarországról, majd megmondjuk később, de először Heller Ágnes.

Morvai K. Kérdem Önöket, hajlandóak-e ugyanennek az ügynek is egy ülést szentelni, mert végső ideje lenne, hogy az Európai Parlament ...

Férfihang: Megértettük...shhh...

Morvai K.: (*folytatja*) ...hogy Magyarország 2002 és 2010 ...

Helga Trüpel: Kérem, legyen fair, és adjon másoknak is lehetőséget, hogy beszéljenek... Engedje, hogy... Mrs. Morvai, engedje, hogy válaszoljon.

A pódiumról: Megértettük. Shhh..

(*Morvai Krisztinát egyesült erővel, erőszakkal elhallgattatják – a ford. megj.*)

Morvai K.: Köszönöm.

Heller Á.: 36:54.3 „Jó”(szó szerint így, magyarul: „jó”, majd Heller Ágnes angolul folytatja. *Nincs sem megszólítás, sem névmás – a ford. megj.*)... egy másik, kérdés formájában megfogalmazott kitalálást tárt elénk. Senkit sem lőttek meg („Noone was shot” angol jelentése *kettős lehet: „Senkit sem lőttek meg”, vagy „Senkit sem lőttek le.” Ismeretes az angol mondás: „ He shot himself in the foot” - Lábon lőtte magát - maga ellen érvelt, a maga kárára beszélt. A ford. megj.) Mutass egy tényt. (“Show me a fact.”) Senkit sem lőttek le, senkit sem kínoztak. Mutass egy tényt, hogy bárkit lelőttek volna, bárkit kínoztak volna. Kedvesem, nekem egy tényre van szükségem, mert senki sem, még a Fidesz sem állítja, hogy bárkit lelőttek (*meglőttek*) volna, amit állítanak, az nem ez. Valami mást állítanak, az igen problematikus, de sohasem állítják, hogy bárkit lelőttek (*meglőttek*) volna, és sohasem állítják, hogy bárkit kínoztak volna. Elnézést kérek.*

Morvai K. (*igyekszik közbeszólni*) ...

Heller Á.: Ez a te meséd, ez a te kitalálásod. Nem akarok 2006-ról beszélni, mert ez messze vinne bennünket. De ismétlem, hogy ez egy kitalálás, senkit sem lőttek le (*meg*), senkit sem kínoztak. Még most is, amivel én nem értek egyet, meg akarják semmisíteni azt a bírósági határozatot, amely egyedül szerepelt a rendőrségi tanúvallomásokon. Én ezzel sem értek egyet, de ez távol áll attól, amit te most javasolsz.

Helga Trüpel: 38:09.5 Most Ön következik, európai küldött...

Schöpflin György:38:18.2. (*Magyarul.*) Köszönöm szépen. Schöpflin György vagyok. Ágnes, szeretettel köszöntelek itt, a Parlamentben. Angolul folytatatom. (*Angolul*) Ami nem magától értetődő azok számára, akik nem ismerik behatóabban Magyarországot. És azt hiszem, hogy

a magyar nyelv ennek egy rettenetes akadály. Egy mélységes megosztottság van, amely párt-politikai vonalon húzódik meg. Ez egy ontológiai megosztottság. Két értelmezési mód („*narrative*”) van minden lehető tárgykört illetően, ami csak szóba kerül. Említettem a múltban is, hogy Budapesten vannak jobboldali és baloldali vendéglők, a sütemények íze természetesen mindenütt ugyanolyan jó. Ha ebből a szempontból nézzük, akkor amit most hallottak, az Ágnes narratívája, amely a saját alapfeltevései alapján teljesen jogos. Vannak azonban más narratívák is, amelyeket ő szükségszerűen nem említett. Én említem őket, mert én a másik oldalról jövök. Először is a kriminalizálás, amire ő többszörösen hivatkozott. Magyarországon nincs egyetlen hatalom, amely azt mondja, hogy megnyomjuk a gombot, és kriminalizálás következik. Magyarországon vannak intézmények, vannak törvényes intézmények, amelyek önállóak és nincsenek a politikai hatalom hatásának alárendelve, ahogy azt te állítod. Tehát, ha kriminalizálásról beszélsz, akkor arról van szó, amit a közbíró határoz. Ha a közbíró kivizsgálást folytat, akkor arról van szó, hogy az utóbbi időben nagyon sok ilyen kivizsgálás van folyamatban, tekintettel a múlt kormány korrupciós ügyeinek a sokaságára. Ha bárkit bűnösnek találnak, azt bűnösnek találják. Különbözik pedig, és szerintem, ez vonatkozik az úgynevezett filozófus botrányra is, ha nincs semmilyen rendelkezés, akkor nincs mitől félned. Azt hiszem, hogy Magyarország ténylegesen jogállam.

Hadd térjek ki a következő pontra, amiről szóltál. Talán vissza kellene vonnod a „szolgalelkűség” kifejezést, mert az igen sértő számomra, de elég sok magyar ül itt ma a padsorokban, és nem hiszem, hogy azok szeretnék, ha szolgáknak és egy szolgalelkű nemzet tagjainak tekintenék őket. Nem hiszem, hogy a magyarok gondolkodóképtelen robotok. Ha viszont a magyarok mindannyian gondolkodóképtelen robotok, akkor hogyan lehetséges, hogy te, Ágnes kivétel vagy. Hogyan lehetséges, hogy te nem vagy szolgalelkű? Én sem hiszem magamról, hogy szolgalelkű vagyok. A hatalom összpontosítása, és amint arra te utaltál, hogy (*Magyarországon*) csak szervezeti ranglétra és engedelmesség van, ez az én számomra azt jelenti, hogy a magyaroknál nincs szakszerűség, és minden a hatalmon lévő politi-

kai erőnek van alárendelve. Nem hiszem, hogy ez így van. Azt hiszem, hogy magad is belátod, vagy legalábbis remélem, hogy belátod, miszerint ez nem így van. A magyarokra is jellemző a szakszerűség. A megosztott magyar társadalom mindkét oldalán jelen van a szakszerűség. Mindkét oldalon találhatóak jól képzett ügyvédek, még jól képzett filozófusok is találhatóak a megosztott (*magyar*) társadalom mindkét oldalán.

És befejezésül egy gondolat: te hosszasan beszéltél a médiatörvényről, én nem kívánok ebbe belemenni. Valójában sok időt eltöltöttem a médiatörvénnyel. Te különböző dolgokat tündérmeséknek minősítettél. Azt mondtad, hogy a média, és pedig a jobboldali média tündérmeséket mond. Nem gondolod, hogy jól jönne egy médiatörvény, amely megakadályozná a sajtót, hogy tündérmeséket mondjon?

Hozzászólás az ülés egyik vezetője részéről, angolul. 41:56.4 (*Ez a hozzászóló nem kért, és nem kapott szót az ülés vezetőjétől. A fenti hozzászóló Heller Ágnes védelmében azzal érvelt, hogy amire a sajtóban gyakran azt mondják, hogy „tündérmese”, arról kiderül, hogy igaz. A felszólaló két példát hozott fel annak bizonyítására, amiről a sajtó írt. A hozzászóló ezzel azt szándékozta bizonyítani, hogy ha lett volna médiatörvény, akkor a sajtó nem bizonyíthatta volna be, hogy a vádak igazak voltak, és nem „tündérmeséről” van szó. Ez a hozzászólás Heller Ágnes-re nézve azonban visszafelé sült el, mert cáfolja Heller Ágnes állításait, amelyek szerint a magyar sajtó ellene szóló vádaskodásai „tündérmesék”, és azok nem lehetnek igazak.)*

Heller Á.: 43:40.0 Gyuri – valami nagyon nagyon fontosat. Magyarországon totális megosztottság van, vagyis a lakosság nem tudja és nem is akarja megérteni egymást, de ha egy párt kétharmados többséget kap, ennek a pártnak megvan a lehetősége, legalább a lehetősége, hogy megszüntesse ezeket a különbségeket. Ahelyett, hogy ezt a lehetőséget kihasználnák, azt az ellenkező célra használják: hogy elmélyítsék a szakadékot, nemhogy hidat építsenek a szakadék fölé. De a konkrét dolog, amit mondtál, de nem tagadhatod, hogy ahelyett, hogy egy olyan elnök megválasztása helyett, akinek saját jogkörére alapozott hatásköre van, az elnököt a miniszterelnök jelölte ki, aki nem egy önálló személy. Nem

tagadhatod, hogy amikor az alkotmánybíróság valamit alkotmányellenesnek minősített, akkor a parlament, a kormány válaszként korlátozta az alkotmánybíróság hatalmát. Nem tagadhatod, hogy a főügyészt kilenc évre nevezték ki (*Heller Ágnes előzőleg kilenc hónapot mondott. A ford. megj.*) Nem tagadhatod, hogy a cenzúrahivatal („*copyright authority*”) tagjai kizárólag egyetlen pártból valók, és senki más nem vesz részt benne. Még akkor is, ha ennek a személynek a legjobb szándéka lenne, lehetetlen helyes döntést hozni, éppen amiatt, amit mondtál, hogy különböző narratívák vannak. Igazad van, különböző narratívák vannak, de ha azok döntenek, akik ugyanahhoz a narratívához tartoznak, nem lehet megakadályozni, hogy a döntéseik ne legyenek egyoldalúak és elfogultak, ezért van szükség a hatalom megosztására, hogy különböző narratívák legyenek, akik meg tudják vitatni egymással. Nincs szükség arra, hogy egy törvényt két óra alatt elfogadjunk, és öt törvényt beiktassunk egyetlen nap alatt a parlamentben. A demokráciák lassú intézmény. („*Democracies are slow institution.*”) (*Heller Ágnes a kezével veri az asztalt.*) Kompromisszumokra van szükség, vitákra van szükség, tárgyalni kell, nem lehet egyik percről a másikra menni. („*You can not go from one moment to the other.*”) Ha valamit teszel (értelmezhetetlen szó) egymás nélkül nem fog sokáig tartani, és visszahull azok fejére, akik kitalálták (invented). Ezt akartam mondani.

Hankiss Ágnes: 46:23.0 Köszönöm. Sok mindenről szeretnék beszélni, de az idő nagyon rövid, engedjék meg, hogy magyarul folytassam, hogy pontos legyek, mert a kérdések, amelyekkel szembesülünk, nagyon érzékenyek. (*Magyarul*): Én nagyon szomorúan hallgattam ezt az előadást, mert fiatal korunkban Ágnesnek és műveinek nagy tisztelőjeként ... (*Fennakadás: Nincs fordítás. Van?*) Hang: német...tizenhat. Okay...

H. Trüpel: Van fordítás minden nyelvre.

Hankiss Á.: (*Folytatja*)... Heller Ágnesnek és műveinek nagy tisztelőjeként agyonjegyzeteltem a könyveit, és nagyon tiszteltem azt a pengeéles logikát és objektivitást, amivel ő a világ dolgairól gondolkozott. Ehhez képest most hallottam egy előadást, amelyben én a nagyon-nagyon szélsőséges elfogultságon kívül mást nem találtam. Tények súlyos elferdítése, illetve az ő képébe nem

illeszkedő tények tudomásul nem vétele. Nem szeretnék kicsinyesnek tűnni, de ahogy mondani szoktuk, az ördög a részletekben lakik, tehát engedje meg, hogy látszólag kicsinyes módon, nem titkolva, hogy az elfogultságot bizonyítandó, először is néhány apró kérdést tegyek fel.

Ágnes, komolyan gondolja-e azt, hogy amikor Orbán Viktor metaforikusan azt mondja, hogy a szavazófülkékben forradalom zajlott (ez egy metafora), lehet-e ezt úgy fordítani, hogy Magyarországon kriminális forradalom vette kezdetét? Akik a történelmet ismerjük, gondoljunk a Hitlerájra, a Nemzeti Szocialista forradalomra; az valóban titkos választásokon szavazófülkékben zajlott le? Ugye, ez komolytalan? Nagyon sértő volt az, ahogy Schmitt Pál köztársasági elnök úrról nyilatkozott. Egyetlen kérdés, ha Önt zavarja Schmitt Pálnak a konzervatívokhoz való közelállása, nem zavarta, hogy Göncz Árpád elnök Úr a liberális párt országos tanácsának tagja és tisztségviselője volt? Nem kettős mérce ez? Tovább megyek: cenzúrahatalom működik Magyarországon. Magyarországon mindent meg lehet írni, azt, amit most Ágnes elmondott, de sokkal durvábban is, naponta mindent. A magyar sajtóorgánumban mindenki azt ír, amit akar. Ezt hívják cenzúranak? Kérdezném, Ágnestől, hogy...

H. Trüpel: Bocsánat, de...

Hankiss Á.: ... hogy miért nem emelte fel...

H. Trüpel: Csak fél ötig van időnk. Szorítkezzen csak egy kérdésre ...

Hankiss Á.: ... miért jelentette ki azt, hogy mindazok a dolgok, amikre utalni szoktunk, és amik a Gyurcsány-kormány nyolc évében zajlottak, a titkosszolgálatok felhasználása politikai ellenfelek megfigyelésére, mérhetetlen korrupciós ügyek, és a vérengzések, nemcsak október 23-án ... Más eseteket is szívesen elmondok. Befejezem. Egyetlen kérdésem: Ágnes, én ott voltam 23-án a tömegben. Idős hölgyek álltak körülöttem vérző fejjel. A legjobb barátom négy kisgyereke súlyos sérüléseket szenvedett. Nem szélsőjobboldal, ez egy békés tömeg volt.

H. Trüpel: Kérem, kérem... Megértettük, kérem, kérem.

Hankiss Á.: Ne haragudjon, egyetlen mondat, mert ez egy ritka alkalom. Mikor kriminalizálásról beszél és arról, hogy Heller Ágnes és bandája, és ahogy néhány sajtóorgánumban ebbe még a

rasszizmus kérdését is belekeverték. Ezt az egy mondatot engedjék meg, hogy befejezzem. Az én felmenőim többsége megjárta Auschwitzet, nagy részük ottmaradt, kisebb részük túlélte, úgy-ahogy. Ezt azért tettem hozzá, hogy ne magyarázzanak félre. Komolyan lehet azt gondolni, hogy egy korrupciós ügy kivizsgálásába inkvizíció, rasszizmus és hasonló tényezők játszanak szerepet? Ágnes, ezt Ön komolyan gondolja?

(Egy lettországi képviselő) 51:32.7 (*Igen nehezen értelmezhető általános jellegű felszólalása*)

(Német nyelvű felszólalások) (- amelyekre Heller Á. nem válaszolt.)

H. Trüpel: Most Ágnes fog válaszolni, és utána még három kérdést fogadunk el.

Heller Á. 59:38.4 *válasza Hankiss Ágnes felszólalására:*

...és más kérdések szintén. Először is az ő... Hölgyem (Lady) (*Magyarul*): Félreértette amit mondtam. (*Angolul folytatja.*) Sose mondtam, hogy kriminális a kormány. (*Magyarul*): Azt mondtam. (*Megismétli angolul.*) Azt mondtam, hogy nem konzervatív kormány, mert ő forradalomról beszél, és sose beszéltem kriminális aktivitásról itt, és én sose mondtam, hogy Orbán antiszemita, én inkább az ellenkezőjét mondtam a Frankfurter Allgemeine Zeitungban adott interjúmban. Te mondasz valamit, te nekem tulajdonítasz valamit, amit én soha nem mondtam. Ez mindig probléma. Lehet, hogy az én narratívám különbözik a te narratívádtól. Kérem, próbáld megérteni, amit a másik mond, ne tulajdoníts másnak bizonyos szavakat, amelyeket az soha ki nem ejtett. Én ezt nem szeretem.

A következő az általános kérdésről: Erről én ilyen rövid idő alatt nem beszélhettem. Azt hiszem igazatok van, mert itt nincs általános háttér. Én szétosztottam itt egy fényképet, talán ott, még mindig itt van. Ez a fénykép. A fénykép 1988-ból való, amelyen Gyurcsány és Orbán egy szobában ülnek együtt, és igen barátságosan beszélgetnek egymással. 1988-ban volt, amikor Magyarországon mindenki hitte és reménykedett, hogy megvalósul a szabad ország, a szabad alkotmányra alapozott ország, ahol az emberek demokratikusan élhetnek, és meghallgatják a másik véleményét. Borzalmas, hogy az elmúlt húsz év-

vel visszaéltek. A történet a húsz évvel való visszaélésről szól. Nemcsak egy párt a hibás, több párt hibás a húsz évvel való visszaéléstől. De itt vagyunk most és tárgyaljuk a jelenlegi helyzetet. Nem tárgyalhatjuk az 1990-es helyzetet, mert azt nem tehetjük többé. Nem beszélhetünk Antalról, vagy az első Orbán-kormányról, sem pedig a Medgyessy- vagy az első Gyurcsány-kormányról. Az lezárult. Elmúlt. Én nem szeretem. Különösen nem szeretem Magyarországon a hosszú emlékezetet. Beszél az emberekkel, és azt mondják: Emlékszel, mit mondott ez az ember húsz évvel ezelőtt? Emlékszel, mit tett tizenöt évvel ezelőtt? Azt gondolom, kérem, legyen rövid emlékezeted. A dolog az, hogy mit tegyünk most, mert mindig arra gondolunk, hogy mi volt tizenöt évvel ezelőtt, akkor semmire sem jutunk. Ennek az országnak ki kell mozdulnia erről a holtpontról. Ha a baloldali liberálisok iránti szimpátiám miatt bíraltok, én mondhatom, hogy én voltam az egyedüli, aki az ATV-ben, aki beszéltem a híres öszödi beszédről ugyanúgy... (*magyarra fordítja a szót*): „elment tökéletesen” (*vissza angolra*), nem tudom leírni. Szintén elferdítették a mondanivalómat. Érdekes, hogy amiatt senki sem bíralt. Most. Az utolsó kérdés: Igen, én azt hiszem, hogy lehet beszélni különböző demokráciákról. Én a liberális demokráciáról beszélek, mert az a nyugati demokrácia, és amikor én jelenleg, akkor bírálom a kormány rendelkezéseit, akkor azt bírálom, hogy az nem felel meg a liberális demokrácia követelményeinek. Én olyan világban nevelkedtem, ahol azt tanultuk, hogy a Szovjetunió az igazi demokrácia a formális demokráciával szemben. Ebből elegendő volt. Igazi demokráciát akarok, amely nagyon formális, amely egy rossz kormány, de ott van a sajtó, amely helyére teheti a dolgokat. A sajtó kontrollálhatja ezt a kormányt, és a sok különböző ágazatok kontrollálhatják egymást. És ismétlem - egy lassú kormányt. Egy magyar miniszterelnököt akarok, hogy megmondjam, mit akarok, akarok egy magyar miniszterelnököt, akit senki sem magasztal, és senki sem gyűlöl. Ez a legfőbb kívánságom.

(Német nyelvű felszólalás)

H. Trüpel: Tessék

Bagó Zoltán: 1:05:48 (*Angolul.*) Az én véleményem kissé súlyos, azért magyarul beszélek.

(*Bagó Zoltán magyar nyelvű felszólalásának átírata*): Köszönöm a szót. Bagó Zoltán vagyok. Magyar néppárti képviselő, és nagyon szomorúan ültem végig ezt az előadást. Tekintettel arra, hogy itt jogásként folyamatosan jegyzeteltem, és tételesen vissza tudnék hivatkozni azokra az elhangzott mondatokra, amelyek csúsztatások, és nem állják ki a valóság próbáját. Sajnos ez részben annak köszönhető, hogy professzor asszony 1977 óta nem él Magyarországon. Tehát több mint harmincöt éve nem életvitelszerűen van Magyarországon, hanem hazajár, és lehet, hogy ezért nem ismeri a magyarországi viszonyokat. De ezt nem tételezem fel, valószínűleg inkább arról van szó, hogy egy másfajta értékrendet képvisel, aminek létjogosultsága van természetesen a világon, de ebből egyrészt mostanra a magyar társadalom többsége már nem kér, másrészt azóta nagyon-nagyon sok idő telt el. Hiába ingatják a fejüket, mert demokratikus választások alapján jött ki az az eredmény, ami Magyarországon elutasította azt a liberális gondolatrendszert, aminek egyik alaptétele, illetve aminek a hallgatói vagyunk itt ma, és ezért tartom ezt a vitát álságosnak, hiszen ebben az egy órában nem tudunk olyan elméleti problémákat feloldani, amelyek gondolkodási különbséget takarnak. Tételesen mik is hangzottak el? Azt mondta a professzor asszony, akinek én nagy tisztelője vagyok, hiszen az egyetemen olvastuk a munkáit, hogy a civil társadalom érdekeit a kormány nem veszi figyelembe. Ez, ugye, azért nehéz mondat, mert...bocsánat szó szerint jegyzeteltem. A kormány nem veszi figyelembe a civil társadalom érdekeit. Ez a mondat hangzott el. Bocsánat szó szerint jegyzeteltem. Ön mondta, professzor asszony.

(Német nyelvű közbeszólás)

Bagó Z.: *(folytatja)*... Ön mondta. Köszönöm szépen Cohn Bendit úr, hogy ennyire bízik bennem. Ön már többször bizonyította azt, hogy... A saját jegyzeteimből, professzor asszony.

Beleszólás: Was?

Bagó Z.: Vissza tudjuk hallgatni. Nem vagyok államügyész, de nincs értelme akkor a vitának, ha az elhangzott mondatokat is kétségbe vonjuk, úgyhogy akkor megpróbálok gyorsítani. Az, hogy a kampány az előző kormányok ellen szól

ma Magyarországon, ez egyszerűen nem igaz. A választások megtörténtek. Való igaz, hogy az előző kormányok idején történtek olyan dolgok, amiket most a mostani államigazgatás kivizsgál. Az visszataszító azt mondani a köztársasági elnökre, hogy a mostani köztársasági elnök magyarul sem tud, ez több mint durva, tekintettel arra, hogyha csak itt a meghallgatáson megnézzük a hozzászólásokat, akkor ez nem igaz. Az, hogy a liberális demokrácia a nyugati demokrácia, az megint nem igaz. Nagyon sok politikai rendszer van, ezek közül az egyik a liberális demokrácia. Arra hivatkozni, hogy Kulturkampf van Magyarországon, és az értelmiségi elitnek egymással, ez megint egy nézőponti kérdés. Ön szerint az Önök által képviselt értékrend az értelmiségi elit. Nagyon sokan vannak Magyarországon, akik szerint nem. Be fogom fejezni Trüpel asszony, mert az előttem szólók lényegesen több időt kaptak, de azt még szeretném aláhúzni, hogy akkor médiatörvényről beszélni ...

H. Trüpel: ... Kérem, kollega úr, kérem... fejezze be, mert szeretnék másoknak is lehetőséget adni...

Bagó Z.: Értem. Három mondatot szeretnék mondani. A mai nappal az MSZP és az SZDSZ a magyar parlamentben nem járult hozzá, hogy sürgősséggel tárgyalják a médiatörvénynek az ügyét. Ez egy kérdés. Kíváncsi vagyok az Ön véleményére ezzel kapcsolatban. A második kérdésem: Miért hivatkozik a Kádár-korszakra és arra a kontinuitásra, amiről beszélt, akkor, amikor Magyarországon az Apró-klán és az ő leszármazottai voltak az államigazgatás csúcsán? És a harmadik, befejeztem, hogy senkit nem lőttek le, ezek tények, és fikciók. Szó szerint ezt mondta. Ez egyszerűen hazugság. Emlékszünk a vérző fejű emberekre. *(Taps)* Emlékszünk arra az emberre, akinek kilőtték a szemét, és sorolhatnám. Köszönöm szépen.

(**Névtelen angol nyelvű hozzászólás**)
1:10:51.6

Összefoglalás: Az Európai Unió Bizottságának a magyar médiatörvényhez való viszonyáról szól, és azt sürgeti, hogy a magyar médiatörvény kérdése ne csak az EU-bizottság és a magyar kormány között kerüljön megvitatásra, hanem más szerveket is be kell vonni a vitába. A felszólaló

egyáltalán nem érinti Heller Ágnes beszédét, sem a magyar részről adott válaszokat, illetve a Heller Ágnesnek feltett kérdéseket.

(Francia nyelvű felszólaló)

(Német nyelvű felszólaló)

Heller Á.: (válasza Bagó Zoltán felszólalására) 1:18:29 Azt hiszem, hogy több felszólaló hozzájárulásával egyezem. Nem akarok arra válaszolni, amivel egyezem. Most itt egy példa, hogy a magyar..., a Fidesz hogyan vitatja meg rendszerint a dolgokat. Ez az Úr nekem tulajdonított egy mondatot, százszázalékos bizonyossággal, hogy én azt mondtam. Idézett egy mondatot, amelyet én sose mondtam, mert nem tud angolul. Azért hiszi, hogy én mondtam valamit, amit nem mondtam. Abszolút nem. Más példák is vannak. Valaki az Apró-klánról beszél. Tudják mi az Apró-klán? A mese, hogy Gyurcsány miniszterelnök feleségül vette Apró unokáját. Ezt most Apró-klánnak hívják. Megmondom Önöknek. A Fidesz egyik igen megbecsült tagja, akit én igen becsülök, az ő apja a titkosrendőrség besúgója volt. Rólam jelentett. Milyen következtetést vonok én le az ő fiáról? Semmilyen. (Egyre dühödtebben és felajzottabban, számonkérő s el-elfulladó hangon) Mit jelent az, hogy Apró-klán? Szégyellném magam az Ön helyében. Ilyen szavakat kiejteni. Ki a felelős? Az apa, a nagypapa, és a feleség nagypapa. Klánról beszélni. Ez olyan, mint Heller Ágnes és bandája, ugyanolyan érv. Én ellenzem az ilyenfajta érvet. Nem hiszem, hogy ezt ép ésszel bárki

is megtenné. Ami a Magyarország államelnökére vonatkozó bírálatomat illeti, talán túl erős volt, de ő mondott („uttered”, a helyes kifejezés: „issued”) két másfajta írást, amely tele voltak (!) hibákkal, magyar hibákkal, nyelvtani hibákkal, és más fajta hibákkal, és még a helyesbítésben is volt három hiba. Ez nem azt jelenti, hogy ő nem tud magyarul, de a személyek, akik körülveszik, akik írják a dokumentumokat a számára, nem tudják a magyar nyelvtant. Ez be van bizonyítva. Nincs szükség arra, hogy én bizonyítsam, mert papíron van. És nem hiszem, hogy másokat meg kell válaszolnom. Ismételten, ami a médiatörvényhez (!) illeti („as far again to the Media Law concern” a helyes kifejezés: „As far as the Media Law is concerned”-A ford. megj.) Nem arról beszélek, hogy a törvény önmagában jó-e vagy sem. Azt hiszem, hogy teljes egészében rossz, mert a kormány nem ellenőrizheti a sajtót, a sajtónak kell ellenőriznie a kormányt. De a dolog, hogy egy hatóság minden tagja a kormányon lévő párt tagja, és a hatóság vezetője szintén a kormánypárt tagja, egy rendellenesség. Abszolút rendellenesség. Mindenki láthatja. Kristálytisztá, hogy rendellenesség, függetlenül a törvény tartalmától, ami szerintem szintén téves. De a tartalomtól függetlenül, ez egy rendellenesség. Egyetlen médiatörvény sem kontrollálható egyetlen párt által, a hatalmon lévő párt által, és egy személy által, aki szintén a kormánypárthoz tartozik. Ez egy rendellenesség. Ez önmagában egy rendellenesség. Okay.

Fordította: Kaslik Péter

